

TÖBBIVEL

№ 30

BUDAPEST  
K...  
303-OKT-1-E10  
M...

# LUCIFERUL

## REVISTA LITERARA



BUDAPESTI IGAZGŐRSZÉG  
303-OKT. 2-  
ÁTVETTE  
Gesk.

556

Apare în 1 și 15 a fie-cărei luni.  
Prețul unui exemplar 45 bani.  
Pentru România . . . 60 bani.



## REÎNTORS.

Stăpîne codru, crai bătrîn  
Mai ții-le tu minte oare?...  
— La umbra unui fir de nalbă,  
Plîngea o floare de cicoare,  
Și-un firicel de izmă creață  
Se săruta atunci cu Oltul...  
Atunci m'am dus în lume eu,  
Feciorul lui Iosif preotul!

Stăpîne codru, crai bătrîn,  
Era și-o casă la răscruți...  
— Era a noastră... Nu știi, tu  
Aminte dacă-ți mai aduci?...  
Că matca Oltului bătea  
La colțul casei într'un soc  
Și-n Olt să oglindeau din geam  
Trei rădăcini de busuțoc...

Bătrîne crai, cînd mi-am luat  
De frunza ta bunul rămas,  
Era și tata... Știi-l tu?...  
Și mama sta sfîrșită 'n glas...  
Și hîtrul dascălu' Ilie,  
Cel înțelept glumeț și schiop,  
La vatră răzimat spunea  
O pilduire din Isop...

Bătrîne codru! — Eu m'am dus  
Răpus de-un gînd nebun pe semne,  
Uitat-am pilda lui Isop,  
Virtejului să nu mă 'ndemne...  
— Dar ostenit odat' privind,  
La zarea cerului albastră,  
Am plîns și gîndul m'a bătut,  
Să mă întorc la casa noastră!...

... Și m'am întors, bătrîne crai!...  
Dar casa noastră nu mai este...  
— O rogu-te să-mi spuî din frunză  
Îndurerata ei poveste!

— Că dascălu' Ilie-î mort...  
Cum s'a schimbat de-atuncea satul  
Și Oltului i-a mutat matca,  
Poruncă de la Împăratul...

Bătrîne crai! — A fost demult...  
Că s'a schimbat atît de-atunci:  
Seninul razelor de soare  
Și fața florilor din luncî...  
Și 'n valul vremilor s'a dus  
A vieții mele dimineață,  
Cum s'o fi dus demult pe Olt  
Cel firicel de izmă creață...

Zadarnic cat stolul de visuri  
Ce printre paltinî se perdură  
Și dorurile mele scrise  
Pe fața foilor de mură...  
Și toate risetele mele,  
Din alunîșul din zăvoi  
Și plînsul meu de-odinioară...  
— Ne-aveam atît de bine noi...

Primește-l tu 'n împărăție  
Pribeagul ostenit de luptă,  
Neputincîos mă 'ntorc acum  
Cu inima și haîna ruptă...  
Îngenunchiat îți cer iertare  
O iartă-mă și tu și Oltul!...  
— Amar și-a ispășit păcatul,  
Feciorul lui Iosif preotul...

O lasă-ți freamătul să-mî pară  
Un mulcom svon de patrafire,  
Ce blind asupra mea-și pogoară  
Duîoasa lor hirotonire...  
Și spune-î vîntului să tacă,  
Cînd va porni de-aici la plai:  
Că răposatul n'a fost vrednic,  
De poala ta, bătrîne crai!...

Nic. Otavă.



## PRO DOMO.

Gheorghinele din grădiniță își spînzură trist podoaba cernită de sărutarea tomnaticiei brume... codrul înduioșat își scutură verdeața moartă, iar mamele supărate își gătesc de drum odorul ce pleacă la învățătură, între străini. Provincia noastră începe a-și depăna cu duioșie amintirile zilelor cu soare și în monotonia ce o îmbrățișează, reia firul întrerupt al vecnicilor și nesfîrșitelor rătăcirii pe cărările fără povăț a visurilor și a «idealelor». Purtătorii de plete venerabile se adîncesc din nou în vizuina *principiilor* metafisice de cari vor să priponească soarta unui neam cu «viitor de aur», — iar *gentilele* noastre reîncep exercițiile de ortografie și limbă romînească pe cărțile ilustrate — și se bocesc mereu de plictiseală.

Tinerimea, «floarea națiunii», cu cărțile necetite în geamantan, îmbujorată de soarele și dragostea din vacanță, cu gîndul la cei rămași acasă, uscîndu-și cite-o lacrimă răsărită pe prispa genelor de dorul unor ochi frumoși întîlniți peste vară, intră iarăși în grădina primitoare *Alma-mater*.

Noi Romîni ciscarpatini, spornici cum suntem, avem un frumusețel buchet de tineri cari dornici de înțelepciune năpădesc universitățile *străine* la începutul fie-cărui an școlar.

Aceste vlăstare, cari la orî-ce prilej sunt învestite cu polecre ca «mîndria neamului», «speranța și garanția viitorului» etc., prin faptul că se împărtășesc de o cultură superioară, inaccesibilă mulțimii, au cu adevărat o misiune frumoasă în propășirea unui popor ca al nostru, dacă sunt conștii de aceasta și se pregătesc anume în vederea ei.

Tinerimea noastră dela universități, însă, din nenorocire, judecată cu orî cită bună-voință după manifestațiunile ei de orî-ce fel, arare-orî supoartă piatra de probă c'ar fi în clar cu rostul și greutatea chemării sale. Un schimb de vorbe cu lamura studenților noștri universitari, o participare la ședințele societăților lor literare sau la așa botezatelor «conveniri», ușor pot proba unui curios, pe lingă multele și incontestabilele calități, multele defecte de cari e bîntuită cu nemiluita «floarea națiunii noastre».

Aceste defecte sunt ușor de explicat și tocmai de aceea, cu puțină stăruință, nu greu de înlăturat.

Faptul foarte întristător că noi nu suntem în stare, din multiple și complicate cauze, să ne creștem copiii în spiritul și direcțiunea cerută de aspirațiunile noastre etnice, e cel mai hotărîtor factor lămuritor al leneșei noastre înaintări pe toate terenele. Suntem — cum am fost în totdeauna — străini în țară străină. Nimeni nu ne miluește, nimeni nu ne poartă grija — doar Simbetile!

Tinerii noștri pentru capitalisarea forțelor intelectuale sunt constrînși să bată la porțile străinilor, să-și împovăreze mintea cu cunoștințe barbare firei romînești, să-și răsucescă gîndul și limba pentru a înțelege tainele și subtilitățile științelor, ca la urmă, cînd fac *potusul*, să se trezească că-s stăpîniți unei culturi și educații intelectuale învrăjbită cu priceperea clară și limba curgătoare romînească.

Atmosfera acestei culturi și educații străine de care sunt înădușiți studenții noștri în cursul studiilor universitare e pricina completei și simpatice desorientări, care împăinjenește spiritul tinerimei noastre în cestiunile romînești. Tot această atmosferă neguroasă împedecă vederea ei clară și aflarea fericitelor cărări cari călăuzesc la deslegarea firească a «desideratelor» zugrăvite pe flamura aspirațiunilor trudite ale neamului nostru, în vederea căroră, cu mai mulți sorți de isbîndă, decît anteluptătorii actuali, ar trebui să-și potrivească programul educației universitare, ca intrînd în viață să nu fie siliți a sta cu minile încrucișate în fața situațiilor ce-i invită la muncă.

Stările actuale din țara noastră ca și cele ce vor urma încă un lung șir de ani — poate nesfîrșit — nu sunt de loc înclinate a ne oferi vre-un semn de nădejde că ele se vor premeni înspre binele nostru. Tocmai de aceia cînd constatăm neajunsurile de cari pătîmește tinerimea noastră universitară, nu ne vom mulțumi cu meseria simplului cronicar, ci pătrunși de importanța faptului dureros și convinși de puțința îndreptării răului, vom căuta să indicăm și mijloacele mîntuitoare.

Aproape pe lingă fie-care universitate împopulată de Romîni, există și cite-o societate sau uniune studentească națională. Aceste societăți, înființate cele mai multe pe alte vremuri,

cînd trăiau inimă și minți mai avîntate și mai pline de viață, sunt singurile bisericuțe, în cari tinerii înstrăinați pot să-și aducă prinusul dragostei și priceperii lor pe «*altarul națiunii*». Ele sunt adăposturile unde se pot refugia toți aceia cari vreau să-și facă o autoeducație națională, contrabalansînd educația oficială și primejdioasă în urma scopurilor ce le urmărește.

În aceste societăți literare se poate desvolta o activitate cu mult mai conștiincioasă și edificatoare, de cum în realitate se desvoaltă. Vorbim de societățile noastre din Ungaria, cari, astăzi, se mîndresc numai cu numele marilor bărbați cari le ocrotesc prestigiul și cu activitatea lor spornică din trecut. Ca model recomandăm societăților noastre pe cea din Viena. Acolo, deși multe sunt de excepționat, se lucrează mai sîrguincios și mai cu demnitate.

Așteptăm ca societățile noastre studentești să nu fie simple locuri de întîlnire, unde se face politică puerilă, se desbat netrebnicele cestiuni administrative, se discută nesfîrșitele conflicte interne între partide cu «pantalonii ticlăzuiți» și neticlăzuiți și se vizază, prin mușcăturii condamnabile, interese cu caracter pur personal. Nu! Societățile noastre studentești trebuie să fie întruniri cu caracter serios, unde să se facă literatură și știință; să fie niște vetre patriarcale, pe cari să se întrețină cu sfințenie focul sacru al culturii naționale, pe care tinerii noștri n'o pot afla la universitate. Aceasta, cu puțină bună-voință și îngropînd ridicolele interese personale, se poate face, dînd societăților o organizație demnă, punînd în fruntea lor pe cei chemați, grupînd, eventual, în jurul lor colonia romînească din orașul respectiv.

În aceste societăți să se fortifice și îmbogățească cunoștințele studenților și publicului asistent cu literatura și istoria romînească, să se disciplineze caracterele și să se cultive cu sîrguință sentimentele de neam și țară. O ast-fel de activitate a tinerimii noastre ar fi cel mai nemincinos profet al poporului care își mîngăie prezentul neputincios cu visurile într'aurite ale viitorului. O ast-fel de activitate, încetul cu încetul, ar împrăștia desorientarea ce îmbrobodește sufletele tinere și ar prepara relativ îndestulitor pe stu-

denți pentru serioasa misiune ce-i așteaptă, pășind în viața publică.

\*  
Aici în Budapesta aproape de un an și jumătate s'a înființat revista noastră «*Lucafărul*». În genere se crede că dînsa e revista «studenților universitari» de aici. Nouă ne-ar părea foarte bine, dacă această părere ar corespunde realității. Adevărul e, însă, că 4—5 studenți mai de seamă, conșcii de forțele lor juvenile, gata la ori-ce sacrificii și entusiasmați de un ideal vrednic de admirație, s'au sfătuit să facă o revistă. Și au făcut-o, au susținut-o cum au putut, în speranță că întrunesc aprobarea colegilor lor și că aceștia, recunoscîndu-le meritele și frumoasa intențiune, se vor grăbi să se grupeze în jurul lor, ajutîndu-i fie-care cum și cu ce poate. Așteptau idealisti că aceia dintre colegii cari se simt «alumni ai muselor» — cum zicea astă-vară un vrednic avocat într'un frumos discurs adresat tinerimii — le vor da sprijinul lor moral, iar restul, vor face tot ce pot pentru interesele materiale ale revistei.

Lucrul s'a întîmplat însă alt-fel. Colegii cărora li s'a spus că nu sunt alumni ai muselor s'au supărat, cei-l-alți, după obiceiul străbun, ori de cite-ori auziau de «*Lucafărul*» înflau din umere și-și vedeau de drum. Așa că revista noastră în cele morale a fost susținută exclusiv de grupul de 4—5, iar în cele materiale de spiritul de jertfă al unor oameni străini de universitate.

Iar acum, dacă nu vine Mahomed la munte, pleacă muntele la Mahomed și cei grupați în jurul «*Lucafărului*» invită pe colegii lor universitari romîni de pe la toate universitățile monarhiei noastre și străinătate să se grupeze cu încredere în jurul acestei reviste, lucrînd fie-care pentru interesele ei morale și materiale, identificîndu-se cu programul ei bine chibzuit și neaoș romînesc, — căci numai ast-fel va putea servi dînsa interesele studentești romîne de pretutindenă, numai ast-fel va merita ea și epitetul frumos de «*revista tinerimii universitare*».

Din parte-ne vom face tot ce e cu putință pentru întruparea acestui ideal, ridicînd prestigiul tinerimii și contribuind la înălțarea nivelului moral și cultural al acelora de care ne-am ocupat în prima parte a articolului nostru. T.



## EMERIC MADĂCH. — TRAGEDIA OMULUI.

Trad. de Octavian Goga.

## TABLOUL III.

(Un ținut frumos afară de raî. Colibă mică de scinduri.  
Adam împlintind pariî de la un gard. Eva sădește viță.  
Lucifer.)

*Adam.*

— Decî am al meu. În loc de lumea mare  
Mă 'ndestulesc c'o 'ngustă moșioară,  
Ce-o apăr eu de fiare stricăcioase,  
Să-mi dee roadă tot eu o silesc.

*Eva.*

Eu îngrădesc Adame-o colibioară,  
Ca cea de-odat... Demult... Mai ții tu  
Perdutul raî l-aduc jos pe pămînt. minte?...

*Lucifer.*

O mare vorbă, gura voastră spus-a;  
Acele două: casa și moșia  
Vor îndrepta pe vecî mașina lumii,  
Născînd păcat și blînde reverii.  
Vor crește-apoi pe rînd, ca să să 'ntrupe  
În patrie, comerț și industrie,  
Ce-or plăsmui frumoase, bune lucruri  
Și-or îngropa de multe-orî iubirea...

*Adam.*

Nu te 'nțeleg! Ți-e vorba 'ntunecată,  
Mi-ai prevestit cunoașterea a toate  
Și-am aruncat dulceața nestiinței,  
Ca eu luptînd, să mă ridic în slavă.  
Și ce-î răsplata?

*Lucifer.*

N'o simți tu în tine?

*Adam.*

Simțesc și văd că de cînd Dumnezeu  
M'a părăsit așa cu mina goală,  
Nă-l mai cunosc. Trăiesc de-acum cu mine

Și singur eu sînt Dumnezeu meu.  
Iar' munca mea o să-mi rodească mie:  
Aceasta mi-e puterea și mîndria.

*Lucifer. (Aparte.)*

Copil năuc ți-e mic acuma cerul,  
Să te vedem cînd fulgeră și tună!

*Eva.*

Mîndria mea e că întregii lumii  
Eu născătoare mamă o să-i fiu.

*Lucifer. (Aparte.)*

Frumoasă țință 'n inima femeii:  
Păcatul prins în haina vecinicieii.

*Adam.*

— Cu ce i-aș fi dator lui? Că esist?  
Doar' firea mea, — de-i deamnă de povara  
Ce-o pot purta — e roada ostenelei.  
Plăcerea ce mi-o naște beutura,  
Cu chinul setei tot eu mi-o cîștig.  
Un schimb e tot — și prețul sărutării  
E 'n înșelarea, care vine 'n urmă.  
Dar dacă astă-zî lanțul provedinței  
S'a rupt și 'n schimb mi-am cîștigat puterea  
De-a-mi făuri, ori de-a-mi strica eu soartea  
Cu mintea mea purtată 'n pipăire,  
Puterea mea-mi era îndestulitoare,  
Iar' brațul tău doar fără rost era.  
Tu nu m'ai smuls din grelele obezi,  
Ce m'au legat cu trupul de țărîna  
Și simt, deși nu știu ce e anume —  
Un fir de păr — mai nevoiaș, se poate —  
Ce-mi stăvilește vrerea fără margini.  
Aș vrea să sar, să sbor, dar trupu-mi cade,  
Urechea, ochii, nu-mi ascult porunca,  
Cînd vreau să știu misterul depărtării.  
Și sufletul de 'n alte lumi mă poartă,  
Iar' mă silește foamea bătărană,  
Să mă pogor la moartele materii!

*Lucifer.*

Ăst fir, ce spuî, mai tare e ca mine.

*Adam.*

Aşa ? Atunci eşî duh neputincîos,  
Cînd astă pînză de paianjen, mică,  
Cînd ăst nimic, ce miî şi milioane  
Nu-l văd, puterea să Ţi-o 'nfrine poate.  
Ăst vâl ascuns împrejmuîle mulţimea,  
Ce îmbătătă tropote pămîntul,  
În conştiinţa sfintei libertăţi,  
Pe cînd doar' cîŢi-va de-î cunosc reţeaua...

*Lucifer.*

Aceasta e, ce 'n cale mi se pune,  
Căci spirit e ca mine de puternic, —  
Orî crezi tu că lucrînd tăcut, în taină,  
E slabă doar' ? O nu ? În umbră şede,  
Cel ce frămînt'o lume şi zideşte !  
— Vederea lui Ţi-ar ameţi doar' mintea :  
Fapt omenesc străluce, lărmueşte,  
Hotarul lui e măsurat cu palma.

*Adam.*

Mă ştiî, sînt tare, mintea mea e rece,  
Arată-mî deci pe-o clipă, adumbri-va  
Puterea asta rostul firii mele,  
Ce despărţit de toate astă-zî sînt ?

*Lucifer.*

Cuvînt nebun e «sînt». — Ai fost, vei fi !  
Vieaţa e o trecere eternă,  
Priveşte 'n jur cu ochii luminaţi !

*Adam.*

(Ce zice Adam în cele următoare, toate se văd.)

Răspunde-mî tu, ce suflu e 'mprejuru-mî ?  
În depărtări s'avîntă, se desparte  
În două părţi, şi capetele lumii  
Pe-ariپی de vînt străbate-le...

*Lucifer.*

Căldura-î,  
Ce 'ntinereşte ţările de gheaţă.

*Adam.*

Dar aste două rîuri de văpaie,  
Ce-alături urlă urlet de perzare ?

— Eu cînd le văd o groază sînt în mine  
Şi vieaţă sînt... Răspunde-mî cum le chiamă?...

*Lucifer.*

E magnetismul...

*Adam.*

— Tremură pămîntul,  
Tot ce-am crezut neţarmurit, puternic,  
S'a prefăcut materie ce ferbe,  
Urmîndu-şi calea ei nebiruită  
Cere vestmînt şi cere întrupare,  
Ici în cristal şi dincolo în mugur...  
Unde va fi în zarva asta mare  
Fiinţa mea, făptura mea întregă?...  
Tu trupul meu, ce tare mi-ai părut,  
Cu gînd nebun unealtă te credeam  
Dorinţelor şi planurilor mele...  
Tu trupul meu în ce-o să te prefaci?...  
Tu răsăfat copil aducător  
De zile dulci, de patimi şi năcazurî,  
Te va cuprinde-o mină de ţărînă,  
Cînd alte părţi, şi apa şi suflarea,  
Ce-au îmbrăcat vieaţa firii mele,  
S'or răzliăţi în norii azurii...  
Cuvîntul meu, orî-ce idee 'n creier  
Din firea mea o parte cheltueşte...  
Şi mă topesc... iar focul, ce mă arde  
L-a întări vr'un duh cu-a lui suflare,  
Perirea mea lui împăcare dîndu-î...  
Ăst chip e-amar... Ăst chip mă nebuneste !  
Împrejmuît, în lupta ta nătingă,  
Să stai pe veci de miî de braţe tari,  
Să lupţi cu sute luptă ne'nţeleasă,  
Ştiînd că eşî şi singur şi năting !...  
— Grozav !... De ce ? — De ce cu nepăsare,  
Am ris atunci de arma prevedinţei.  
Ce mi-o pune pe-ascuns în mîni instinctul,  
Dar n'o ştiîm... dar azi că 's treaz şi-o văd  
Şi-o sînt, şi-o cer, dar ah e înzadar !...

*Eva.*

Aşa-î ! Şi eu simţesc ca tine-asemeni,  
Cînd tu lupţînd cu fiarele 'n pădure,  
Eu ostenită voi griji grădina  
Şi voi privi în lumea asta largă,  
Pămîntul, cerul n'o să ne cunoască  
Şi-om fi străini, lipsiţi de-apărător...  
Alt-cum era în vremile mai bune !...

*Lucifer. (Ironic.)*

— Să fie deci! Cînd duhul vost pitic,  
Neîncălzit de alții, sgriburește...  
Căutîndu-și lui pe veci slugărnicia.  
Vă plăsmuesc eu vouă Dumnezeu,  
Măi blind ca 'n cer bătrînul încrunțat,  
Peste pămînt domnește duhul ăst,  
Un blind copil din ceata cea de îngerî...

Te-arată duh,  
Mai tare sînt, mă vezi,  
Eu sînt tăgăduirea,  
Aparî căci eu te chem!

(Din pămînt răsar limbî de foc, să arată un nor de fum, împrejmuit de curcubeu. Tunete și fulgere.)

*Lucifer. (Pășind înapoi.)*

Tu cine ești, vedenie grozavă?  
Cu chipul blind e duhul ce-am chemat!

*Spiritul pămîntului.*

Cel ce era smerit sus între îngerî,  
În cercul său puternic e și mare.  
Venit-am deci, căci trebuie s'ascult  
Cuvînt de duh; — dar uită-ți spun să știi,  
Că glasul tău poruncă n'o să-mî fie!  
— Căci una e cuvîntul de poruncă,  
Și alta e puterea cîrmuirî.  
Cînd îmi îmbrac eu chipul meu tu piei  
Iar' ăști doi viermî striviți cad la pămînt!

*Lucifer.*

Dar spune-mî tu: primindu-te de Domn,  
Cum te-a găsi pe tine omul, spune-mî!?

*Spiritul pămîntului.*

Voî fi 'mpărțit în ape, norî și cîmpurî...  
În orî ce loc purta-va-și el privirea  
Cu dor înalt, cu sufletul cucernic. (Dispare.)  
(Nimfe, săltînd ușor, împrejmue încetinel lunca și  
isvorul.)

*Eva.*

Privește aste fețe de surorî,  
Cu drag le vîd uitîndu-se la noi.  
S'a dus de-acum urîtul și năcazul  
Și fericire asupra-ne coboară!  
Cuvînt dau ele blind nădăjduirî  
Și îndoielî sfaturî bune dau.

*Lucifer.*

Adevărat e gîndul tău, femeie!  
Cînd mintea voastră sfaturî bune cere  
Rugați-vă de aste chipurî blînde,  
Răspunsul lor așa e ca întrebarea:  
Zimbînd privesc la inima curată  
Și groază-s celui desnădăjduit!  
În miî de forme 'n drumu-ți te-or petrece,  
În miî de chipurî și-or schimba vestmîntul,  
Înger de pază, celui înțelept  
Și tinerelor inimî ideal...

*Adam.*

E fără rost întreaga jucărie,  
Ce-mî străluce... eu nu pot s'o 'nțeleg,  
C'o taină eu mai mult am cîștigat.  
Destul a fost! Nu mă 'nșela Lucifer,  
Arată-mî tot, să-ți vîd făgăduința!

*Lucifer. (Aparte.)*

Amarnică ți-a fi odat' știința  
Neștirea ta cerșitori-vei iarăș!  
(Tare.) Răbdare! Clipa orî-cărei plăcerî,  
Cu brațul tău luptînd vei cîștiga.  
— La mulți să 'nveți, cu multe înșelări,  
Pîn' mintea ta va înțelege totul!

*Adam.*

Tu poți ușor vorbi despre răbdare,  
Căci mintea ta străbate-o vecînicie;  
Dar eu din pomul vieții n'am gustat,  
Deci grabă cere traîul măsurat.

*Lucifer.*

Egală e măsura viețuirî...  
La viermî de-o zi, la cedrul secular.  
Trăește, crede, luptă și-apoi cade,  
Cînd împlinită-i munca de ziler!  
Nu vremea trece: noi călătorim.  
Un veac, o zi, măsura-l de-opotrivă.  
Și ținta ta vedea-o-vei ajunsă,  
Dar să nu crezi că 'n trupul de țărînă,  
Încătușat e rostul tău de om.  
Nu vezi furnica, roîul de albine,  
Năucî aleargă miî de muncitorî  
Și orbecînd grăbesc și cad și pier...  
Întregul lor eternități trăi-va  
Și într'un duh lupta-va mai departe,

Cu repezi pași călătorind spre țintă-și.  
 Și haîna ta de lut cădea-va ast-fel,  
 Dar premenit din nou te veî renaște  
 Și lipsă n'ăi a 'ncepe luptă nouă,  
 Tu de-ăi greșit în fiu ți-i ispăși  
 Păcatele din nopți de tinerețe.  
 Ce vezi și simți și 'nveți din lumea largă  
 Pe mii de anî călăuziți-a drumul.

*Adam.*

Acesta-i glasul minții de moșmeag,  
 Dar pieptu-mî tînăr alt dor ocrotește :  
 În viitor să-mî adinlesc privirea,  
 Să văd la ce mi-e luptă și năcazul.

*Eva.*

Și eu să văd eterna premenire,  
 Nu-mî va răpi, nu-mî va fura din farmec.

*Lucifer.*

Să fie deci ! În vâl vrăjit îmbrac,  
 Întregul rost al celor viitoare,  
 În chip de vis cu peștrițe icoane !  
 Cînd veți vedea că fînta vi-e nebună  
 Și grele munci vă 'mprejmue cărarea,  
 Ca 'nfricoșafi să nu fugiți din luptă,  
 Cu sufletul gonit de desnădejde,  
 O rază las asupra lumii voastre,  
 Din cari, cetînd, un joc părea-va totul,  
 O arătare . . . Dau speranța vouă !

## TING-TANG . . .

*I.*

Spun nopțile din luna — April,  
 Că n'au văzut în lumea lată  
 Ca și mine-un blind copil  
 Și ca tine măi șireată.

Ci c'-au ris în gura mare  
 Și au spus-o tuturor :  
 «Tu-mî cereai o sărutare  
 Și eu stam neștiutor !»

*II.*

Spun nopțile din luna Mai  
 Că te-au văzut la mine 'n brațe  
 Cum pătimaș mă sărutai, —  
 Și luna ne bătea în față.

Ci c'-au ris în gura mare  
 Și au spus-o lumii 'ntregi,  
 Cît m'au înbătut de tare  
 Ochii tăi fără de legi.

*III.*

Iar nopțile de lunie spun  
 Că 'n locul nost de întîlniri,  
 Ele-au zărit un biet nebun,  
 Plîngînd trecutele iubiri.

Spun că le-a fost milă tare  
 Și au spus la toți în țară,  
 Cît e de nestătătoare  
 Dragostea de primăvară.

*V. E. Moldovan.*



## PAGINI DIN TRECUR.

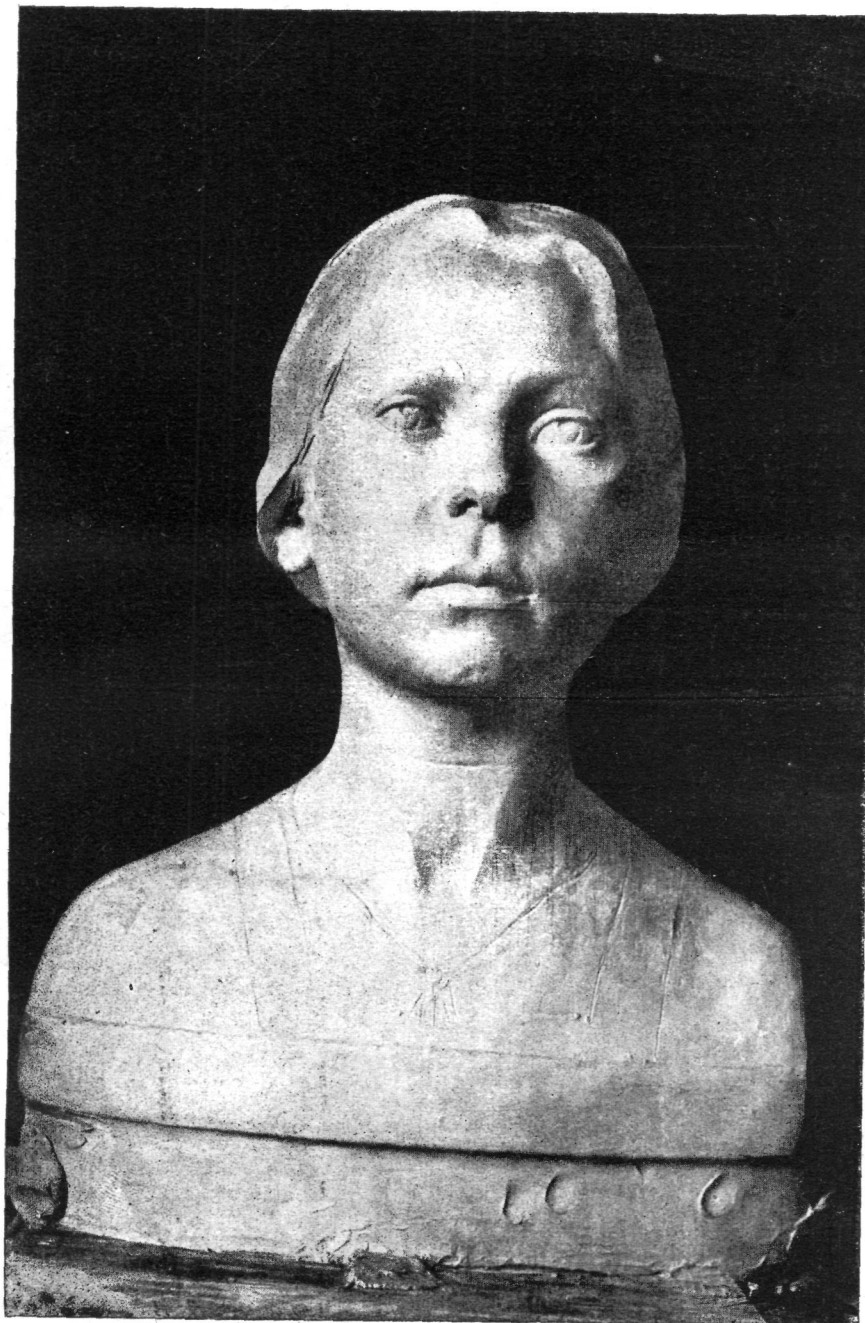
**Dela Aron Pumnul.**

Cernaeutî, 22 Aprile c. n. 1862.

În manuscrisele lui Atanasie Sandor dela Arad, păstrate la Academia Romîna, se află și următoarea scrisoare a lui Aron Pumnul, pe care, pentru însemnătatea ei, o dăm în întregime :

«Prea onorate Domnule Atanasie!

«Am dorit de mult sae-tî ăer ajutoriul într'uae causae literarie; însae ũae boalae îndelungatae de mai multi anni m'a împiedecat si raetinit



DIN OPERILE SCULPTORULUI: AL. LIUBA.

dela împliničiunea propusului. Acum, fiindu-mi ce-va mai bine, mae graebesc a-ti înaetișiă čererea cu încrédere deplinae, cae nu mi o vei laesá ne împlinitae.

«Eu propun învaetiaeeilor în cursul de literaturae toate produsele literarie rumine alle tuturor scriptorilor dela anul 1433 si pinae astae-dí. Între ačestí scriptorí te affli si D.Ta.

«Însae, ca învaetiaeeii sae poatae pefaeče în proprietate neperivaerae a mintii și a înimii salle atít ideile, cit si simtiemintele si naediu-intiile scriptorilor, ca sae le aiba de stelle conducaetoarie si de caelaudie credinčioase în tot decursul vietiei salle : se čere neapaeravaer ca ei sae cunoascae atít biograefiile si împregiuraerile scriptorilor, cit si produsele lor literarie cu deplinaetate dupae spirítul ačellora.»

«Drept ačeea viu a te rugá, sae aibi bunaetate a-mi împaertaesi :

I, Biograefia D.Talle ;

II. Uae cunsemnaečiune despre produsele literarie alle D.Talle.

III. Biografiile urmaetorilor scriptorí :

1. Paul Iorgovičiu ;

2. Dumitru Ticindeal ;

3. Const. Loga.

4. Velia Tincul.

5. Ales. Gavra.

6. Ataen. Maerienstescul.

7. Vasiliu Manniu.

8. Vaesliu Staennescul.

IV. Uae privire preste desvoltačiunea literaeturei rumine în Baennat si în paertile D.Voastre pe colo.

«Decae s'ar puté sae adaugi si Biograefia Dluí I. Neagoe, carele a publicat la Pesta pela anii 1828—1832 caelindarie rumine cu litere ; si a lui Toader Aron, fostul canonic rumín si paeroc la Pesta, m'ai îndaetora foarte mult.

«Pre'n binevoitoriul raespuns la aste întrebae-čiuñi literarie vei îndaetora la multiaemitae etearnae nu numai pre subscrisul, či si pre toatae tinerimea ruminae învaetiaetoariae.

«Dela čeialaltí scriptorí rumíni am primit acum notitfele biografiče, literarie, si acum mai ašept numai ačestea dela D.Ta, ca sae pun îndatae sub tipariu cartea, carea va cuprinde pre totí scriptorii rumíni dela început si pinae acum.

«Decae nu te vor ertá împregiuraerile a însemná biograefiile cu de-amaeruntul, înseamnae-le

maecar pre scurt, adecae locul si anul în care s'a născut scriptoriul fiae-carele ; unde și-a faecut cursul studiilor ? cu ce s'a ocupat dupae aceea mai ales ? care-i sînt produsele literarie ? si despre čei mortí' în care ann au raepaeusat ?

«Ašeptînd binevoitoriul raespuns cit mai curînd ar fi cu putintiae, ca sae nu se mai întirdie tipaeričiunea caertii cu dauna tinerilor rumíni învaetiaeei, am onoare a mae însemná cu cel mai profund simtiemînt de reverintiae.

«All prea onorat D.Talle

«Onoratoriul adevaerat

«**Aruna Pumnul**, m. p.

«Profesoriul de literaetura ruminae

«în gimnasiul plenariul de'n Cernauti.»<sup>1</sup>

Doctorul Sandor i răspunse, — precum vedem din nota făcută de dînsul pe adresa scrisorii lui Pumnul,<sup>2</sup> — la 29 August acelaș an 1862, trimișîndu-i patru biografii și anume, ale lui Paul și Iosif Iorgoviciu, diacon. Loga și Ţichindeal, împreună cu o «împărtășire despre ortografia».

24 August st. v. 1903.

Vasile Pirvan.

<sup>1</sup> Mss. 1015, f. 135 și 137, dela Academia Romînă. Ibidem, f. 136.

### Ioan Inocentiu Klein.

(12 scrisori inedite.)

Asupra acestui vestit episcop unit al Romiñilor s'a scris pînă acum multe în diferite lucrări, care în urmă au fost adunate, controlate și complectate, pe baza noilor sale cercetări de Părintele Augustin Bunea în monografia sa intitulată Ioan Inocentiu Klein.<sup>1</sup> Cu toate acestea nu e exclusă posibilitatea ca și de acum înainte să se mai scrie și de alții cu privire la acest renumit episcop romín, mai ales cînd pe baza unor alte cercetări se va mai adăuga ceva nou, la cele deja cunoscute pînă acuma : și chiar acesta e cazul cu cele 12 scrisori rămase dela el, și pe cari nu de mult le am găsit în arhiva curții imperiale din Viena. Pînă acum, cu privire la timpul cit a trăit retras în Roma Klein, după-ce renunțase formal la episcopat, se știe relativ puțin. Scrisorile acestea însă, vin tocmai să complecteze această lacună, vin să ne facă cunoscut și acest punct din viața lui,

<sup>1</sup> Vezi «Prefața» acestei lucrări.

care ori-cum, își are și el importanța sa prin aceea că avem ocaziune să vedem cum o ducea, cum trăia și ce gîndea în acest timp, acel care ani întregi luptase pentru ai săi dar care în cele din urmă fusese nevoit să se refugieze în Roma.

Scrisorile acestea sunt toate în latinește, scrise din Roma de către însuși episcopul Klein și adresate influentului ministru al Mariei Theresia, contele Kaunitz; ele datează dintre anii 1757 și 1764.

În loc de a da numai textul lor latin, care ar fi accesibil numai unor privilegiați ai științei, în loc de a da o traducere românească a scrisorilor, care traducere ar avea defectul de a cuprinde și multe lucruri inutile ca formulele de adresare, incheierile etc. am crezut că e cu mult mai bine să fac un fel de dare de seamă asupra cuprinsului lor, asupra părților mai însemnate din ele, lăsînd superfluul la o parte. În aceasta dare de seamă voi proceda în ordinea cronologică, în care ni s'au păstrat aceste scrisori.

Așa cea dintău, la rînd în ordinea cronologică, e o scrisoare cu data din 10 Decembre 1757. Episcopul Klein mulțumește mai întîiu ministrului că prin scrisorile, emanate dela Curte la 29 Noembre acelaș an i s'a trimis 600 de florini, pensia cuvenită lui pe o jumătate de an. Trimiterea aceasta a pensiei s'a făcut în urma unei alte scrisori a episcopului cu data de 17 Noembre, dar care scrisoare nu s'a păstrat. Cestiunea aceasta a plății pensiei episcopului nu e așa cum s'a crezut că i s'a plătit regulat și la timp. Vom avea ocazie să ne convingem îndestul din aceste scrisori, cum și cînd i se plătea. Mai departe episcopul ne vorbește, în această scrisoare, de apropierea sa de Viena, ce el și-a pus în gînd să o facă.<sup>1</sup> Se vede că el tot mai nutria speranța de a ajunge la o soartă, la niște timpuri mai bune, după care el spune chiar că suspină — «*expectaturus sum meliora (quae suspiro) tempora*». Dar în această privință el cere sfatul ministrului ca ast-fel să lucreze cît mai conform cu voința Majestăților Lor, carei voințe și în trecut, spune el, că a dorit întot-d'auna, după puterea lui, să se acomodeze,<sup>2</sup> — în treacăt fie zis de

acomodat nu s'a prea acomodat el cu voința împărătesei așa mult, e destul să ne amintim numai cît timp au durat și ce grele au fost tratările pînă s'a ajuns în fine ca el să renunțe la episcopat; — dar această impresie vrea să o șteargă și el, și de aceea declară ca pe viitor se va acomoda întru toate cu voința Majestăților Lor, = in posterum me per omnia accomodando.

Pe urmă episcopul ne vorbește de trimiterea unor lucruri, care se află la el și pe care le designă prin cuvintele: «*tomi et fascicula*». Nu știu cu siguranță ce vor fi fost aceste «tomi et fascicula», presupun însă că vor fi fost cărți acte, pe care el doria încă de mult să le trimită, de oare-ce lui nu i sunt de cît spre grijă și povară<sup>3</sup>.

Spune că la cea dintău ocaziune ce i se va ivi are să le trimeată, dar cum atari ocaziuni sunt rari și cum nimeni nu o să vrea să le ia cu sine din cauza că sunt grele (*propter pondus*). Socoate că ar fi cu mult mai nemerit dacă succesorul său<sup>4</sup> împreună cu călugării mănăstirei vor găsi pe cine-va, în care avînd toată încrederea și dîndu-i plenipotență din parte-le, el ar preda în urma acestuia acele «tomi et fascicula» care lui nu-i aduc de cît grijă și i sunt ca o sarcină.

Episcopul vorbește mai la vale de banii scoși de pe vînzarea grîului și a vinului din timpul resignațiunei episcopatului. Spune că din scrisorile ministrului vede cum că și atunci chiar ar trebui să se îngrijească ca acei bani să i se dea lui (episcopului) pe seamă. La acestea zice că de atîta timp de cînd el lipsește din țară și cu atîtea schimbări cite s'au efectuat acolo, el fiind departe nu ar ști pe cine să găsească, căruia el să-i poată încredința acest lucru, și apoi nu știe dacă s'ar găsi cine-va care să ia asupra-și așa ceva. De acea recurge la buna-voința și ajutorul ministrului a cărui o singură vorbă înaintea Majestăților Lor poate cu mult mai mult de cît 20 pe care le ar spune el, (episcopul), și-l roagă ca să intervină în favoarea lui căci el are foarte mare nevoie de acei bănișori, și chiar foarte adese-ori suferă de podagră și nu arare-ori și de reumatism la mîni și apoi nici la biserică și la serviciile publice nu poate să meargă și nici nu e în stare

<sup>1</sup> «Ratione autem praemeditati mei hinc illuc accessus».

<sup>2</sup> «Proposse meo me accomodare semper studui».

<sup>3</sup> «Nam mihi non nisi oneri et solitudini sunt».

<sup>4</sup> Petru Paul Aron.

să țină 2 cai sau catiri la bătrînețea lui și pentru a lui mîngăere și trebuință<sup>1</sup>.

Epistola termină urînd cu ocazia sărbătorilor apropiate ale Crăciunului și ale anului nou prosperitate și fericire atît Majestăților Lor imperiale, casei Lor, cît și ministrului, căruia i se adresa scrisoarea.

\*

A doua scrisoare e din 1 Martie 1758. Episcopul spune că la însărcinarea ministrului Kaunitz i s'a încredințat, cu cîte-va zile mai înainte de către Francisc de Brunati, agent imperial și arhivist o epistolă din Transylvania dela plenipotentul de-acolo al episcopului din 20 August a anului trecut, în care acela se scuza de neglijența sa de atîta timp pînă acuma, cum și de întreruperea obligațiunei de a-l informa pe episcop și de a scoate cele ce i s'au încredințat lui, aducînd ca motiv un rescript emanat dela Majestățile Lor anul trecut, în care nelimitat ori-ce corespondență pe viitor cu episcopul în ori-ce cestiune e oprită și interzisă; aducînd spre acest sfîrșit chiar mărturia Tesaurarului din Transylvania. Ignatiu Bornemissa de Casson.

Crezînd acest lucru, episcopul nu se poate

<sup>1</sup> «Valde enim illa pecuniola indigeo, si quidem frequentissime, ita podagra et non raro etiam chiragra vexor, ut nec ad acclesias et publicas denotiones accedere valeam, et non sum capax duos equos vel mulas in mea senectute, pro mea consolatione et necessitate servare».

mira îndestul de ce oare? Face apoi protestațiunii de fidelitatea ce o avut și o are față de Majestățile Lor, spunînd că Majestățile Lor pot să aibă între supușii lor pe alții mai puternici și mai folositori, dar mai credincioși ca el nu<sup>2</sup>. Crede că această interzicere a corespondenței cu el este rezultatul lingușirilor pe lîngă Majestățile Lor, ale unor oameni «inqueti et deum non timentes», cari negăsind motive și argumente de cît în ponegrirea altora și în luarea meritelor aproapelui, caută nod în papură și păr în ou<sup>3</sup>.

Episcopul stăruie apoi pe lîngă ministru ca dela această prohibițiune să fie exceptate cel puțin rudeniile sale și plenipotentul său, zicînd că prin licența Majestăților Lor acest lucru i s'a admis și conces, și lui îi e de almintreli și necesar<sup>4</sup>. Ne mai supărînd mai mult acum pe ministru, i aduce mulțămire pentru bună-voința față cu el, cît și pentru scrisorile de mai sus ce au ajuns pînă la el și pentru chitanța cambială a pensiei apoi dorește Majestăților Lor și ministrului viață lungă și progres în arme.

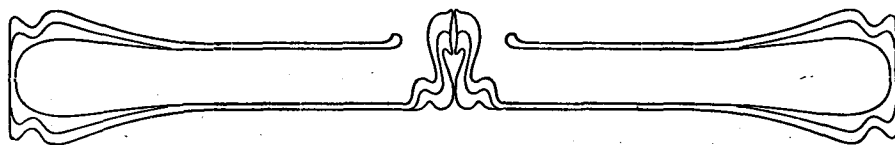
(Va urma).

N. Dobrescu.

<sup>2</sup> «Inter suos subditos potentiores et utiliores plurimos habeant, fidelitorem me nullum admittam».

<sup>3</sup> «Quaerunt nodum in scirpo et pilum in ovo».

<sup>4</sup> «Insto proinde enixe praedictam prohibitionem saltem quoad meos sanguine junctos, et plenipotentiarium clementissime relaxari eum hic sit monitu, et licentia suarum Mattum Sacramarum tempore resignationis episcopatus admissus, et concessus et mihi adhuc necessarius».



## MĂRIOARA.

— Schiță. —

Horia Petra-Petrescu.

— «Hei frate! Ce veselie era pe tine cînd erai universitar! Îți mai aduci amînte? Tu erai capul răutăților. Nu trecea zi, să nu ne servești cu cîte o bazaconie proaspătă.

Acuma te-ai schimbat cu totul. Nu te mai cunoaște omul... Te-ai făcut atît de ursuz de să ia omu lumea 'n cap de tine!»

Vorbele astea mi-au scăpat din gură dăună-zî, fără să vreau. Eram numai noi amîndoi.

Restaurantul se golise de lume. In fundul sălii curăța chelnerul tacîmurile făcînd larmă, alt-fel nimeni.

Prietenul meu, la care observasem de un timp încoace, o schimbare în întregă firea, mă privește lung și plin de înțeles. Voia să-mi destăinuască ceva.

— «Ascultă la ce-ți voiu povesti și enigma va fi deslegată. Ție pot să mă destăinuesc...

Înainte de toate privește firele astea albe de păr... și zicînd asta își apleacă capul înspre mine. Puteam vedea curat păr alb.

— «Povestea acestor fire de păr vei asculta-o acum.

«Al dreptate: am fost omul cel mai vesel cînd eram student. Păcat însă, că n'am știut să-mi păstrez cumpătul în veselia aceasta. Ascultă numai...

Intr'o seară mă reîntorsesem acasă tîrziu noaptea dela cafenea. Par'că mă văd și acum. Vedeam pe trepte ca ziua, căci luna-mi lumina în față.

Vecinii mei erau cunoscuți cu excursiunile mele nocturne și de aceea auziam și acum, cum suduie în urma mea cite un glas răgușit, trezit din somn.

Puțin îmi păsa.

Abia ajunseseam în mansarda mea și aprinsesem un muc de lumînare, cînd dau cu ochii de o telegramă.

Nu sunt obicînit cu știrile astea prea costisitoare.

Cine să-mi fi telegrafiat?

Rup repede legătura pecetluită și cetesc buimăcit textul următor:

«Mărioara moartă. Te rog, vino!

Emil.»

În momentul următor s'a petrecut cu mine ceva straniu de tot. Aveam impresia, că-mi renasc în creier niște amintiri date de mult uitării și par'că niște mîni palide, reci mă strîngeau convulsiv.

Încet, încet am cunoscut întregă situația.

Mărioara era tovarășa mea din tinerețe, din viața mea de student. Îi făcusem «curte» mai mult timp. Apoi s'a măritat. Bărbatul ei era un om spîn, cu ochii de vultur, cu fața de actor comic.

Emil era fratele ei mai mic. Pe cînd eram student, el era băiețel de vre-o 5-6 ani. Mă iubea foarte mult.

Ce-l va fi îndemnat pe Emil, care acum trebuia să fie mărișor, să-mi comunice mie, — în prima linie, — moartea surorii sale?

Steteam îmbrăcat, cu bastonul și pălăria în mîna și mă frămîntam privind la hîrtia cu cuvintele ei reci și laconice.

Trenul pleca peste o oră și ceva.

Nu-mi era somn de loc. Telegrama asta m'a scos din amorțea, care mă apucase, după ce eșisem dela cafenea.

Știam că trebuie să mă duc și-mi pregăteam geamantanul de plecare, așezîndu-mi rufe și hainele cele negre.

La gară, în mijlocul unei îmbulzeli nemaipomenite, par'că-mi șoptea cine-va respicat: A murit Mărioara.

În sfîrșit m'am văzut în cupeu. Eram singur. Pentru trecere de timp aprind o țigaretă și mă tolănesc pe canapea.

Aveam să fac o cale bunicică. Numai în cealaltă zi, pe 'noptate, ajungeam în orașelul, unde locuia Mărioara.

După primul fior, care mă străbătuse la cetirea telegramei, urmau acum o mulțime de reminiscențe legate de persoana Mărioarei.

Cu ea am jucat primul vals în sala de dans, la acordurile unui pian sdruncinat ca vai de el. Cu ea am schimbat primele cuvinte rostite pline de sfială cu buzele noastre nevinovate. În ochii ei am găsit prima licărire a unui sentiment nobil, sfînt, a unei iubiri, care se mulțamește cu un suris sau cu o strîngere de mîna. Îi plăcea mult florile și par'că o zăresc și acum în colțul sălii de bal, cu buchetul de roze aninate de sînu-i plăpînd, mirosind florile cu căpșorul aplecat spre ele, cu pleoapele de jumătate închise.

În dimineața vieții unei femei sunt trei momente mai însemnate: primul buchet, primul bal și prima serenadă.

În toate trei momentele acestea am jucat în viața Mărioarei rolul principal...

Apoi ne-am despărțit. Eu am fost prins în vârtejul vieții de universitate, cu nopțile nedurmite și gîndurile fugare.

Cînd și cînd aveam cite-o licăreală în sufletul meu, cite o amintire de fecioară, care mi-a fost dragă. Făceam comparație între viața ei castă și lipsită de ipocrisia de oraș mare și între femeile noastre din capitală, pline de vanitate și sensualism.

Dar numai pentru un moment. Cursul lumii mă apuca din nou și-și cerea tributul, fără de milă față de ființele, cari suspinau în umbră.

Îmi mai aduceam aminte și de o epistolă adresată mie mai anii trecuți. Mi-o scrisese în seara, în care o pețise un om «grozav de scîrbos», după cum îmi scria ea. Mă implora să-i viu într'ajutor, să o scap de monstrul ăsta. Îmi scria, că tot timpul a fost cu gîndul numai la mine și că în mine mai are încă speranță de scăpare.

Părinții ei voesc să o mărite după «monstrul de om», dar ea nu se învoește odată cu capul. Să viu eu, să-i dau mîină de ajutor, să o iau de nevastă. Sau dacă nu sunt în stare să fac asta, să viu să fugim împreună: Lumea e largă.

Primisem scrisoarea tomai în societatea unui prieten. Nebănuind ce-mi scrie, am început să-i cetesc epistola tare. Eram și turmentat puțin. «Prietenul» m'a luat în bătaie de joc. «Cu fete de astea îți faci tu de lucru? Iacă-tă beleaua! Nu te credeam ast-fel de om!» și așa, povățuit de «prietenul» meu, i-am răspuns imediat, dîndu-i sfatul prietenesc să se lase de gîndurile ei, să se mulțumească cu ce are, că eu nu sunt capabil, ba nici nu poate cere să-i stau la «dispoziție ca bărbat», căci m'am cumițit acum și văd, că nu e bine așa.

N'a trecut mult și am primit anunțul de logodnă. Luase de bărbat pe bogătanul spîn.

De atunci n'am mai auzit nimic despre ea.

— — — — —  
Acum Mărioara este moartă.

Nu, n'aveam cine știe ce milă. O femeie, pe care am iubit-o odinioară, care s'a lăsat pe umărul meu, încrezîndu-se șoaptelor mele, cari — atunci — erau spuse poate dela inimă... Afîta tot... Indeplineam numai un lucru de curtenie, ducîndu-mă să stau într'ajutor fratelui îndurerat.

Dar cum venea el să mă roage pe mine de ajutor?

Voiu găsi eu deslegarea enigmei!

Trenul înainta din greu în noaptea înstelată.

Se aburise fereastra dela cupeu și pe partea din lăuntru se putea distinge bine o figură. Erau niște arbori desfrunziți, iară în mijlocul lor, par'că, o buhnă cu ochii mari, sticloși.

Ilusii de om bolnav.

Ce are de-a face geamul cu moarta Mărioara?

Dar ce am și eu cu Mărioara?...

Ce a fost a trecut. Voiu păși ca un simplu amic al casei, care vine să revadă pe moarta, care-i fusese prietenă.

(Va urma).



## FOLCLOR.

### Buburuza.

(Din legendele, datinele și credințele Romînilor despre insecte.)

Buburuza, mumuruța, buburuța, mumuruză, este o insectă mică și roșie cu puncte mici și negre pe spate.

Despre ea este următoarea legendă:

Împăratul Roșu a avut o fată și un fécior. Amîndoi erau frumoși de nu aveau soție, și erau buni și erau drăgălași pînă erau mici, dar după ce crescură s'au făcut răi și blăstămași din cale afară. Împăratu văzîndu-le purtarea, s'a supărat rău, și în supărare la lovit guta și a murit. Rămînînd împărăția fără de cap, începuseră cei doi frați la sfadă, că nu știau care are mai mult drept la împărățit. Fata zicea că ea are mai mult drept, că doar ea era mai bătrînă. Ficioru zicea că el are drept, că doar numai ficioru poate ca să fie împărat. Să sfădiră așa cît să sfădiră, pînă odată ficioru venind beat

acasă s'a năpăstuit asupra soru-sa ca să o alunge din împărăție. Fata însă coali vînjoasă și voinică, nu-i purta frica și nepăsîndu-i de el, nici cît de un puiu de cioară la cam luat de ceafă și la dat afară din împărăție. Ficioru însă neputînd răbda rușinea, s'a întors înapoi, unde omorîndu-și sora s'a suit pe tron și a împărățit multă vreme. Dzeu însă din trupu ei ca drept pomenire a făcut o gujulie mică și roșie, pe spate înpestrîțată cu puncte negre, — numîndu-o *buburuza*. Ea trăește și azi și o vedem și noi.

Fetele o iubesc mult crezînd despre ea multe de toate. Așa cînd o află o prind și punîndu-o pe degete o lasă să sboare, zicînd:

«Buburuza ruța  
In cătrău îi sbura  
Intr'acolo m'oiu mărita».

Fetele cred că în cătrău va sbura, într'acolo se vor mărita.

*Credințe:*

Buburuza e nepoata dragosti. (Cluj.)

Buburuză sburînd spre răsărit a vedea e semn că are să ploaie. (Fărăgău.)

Buburuză sburînd spre amiaza-zi a vedea e semn că are să se răcească vremea. (Reghin.)

Buburuză la cine-va pe pălărie a vedea e semn că are să-î pice dragă cine-va. (Bistrița.)

Buburuză la cine-va pe umăr ai vedea e semn că o să-î vină vre-o greutate. (Bistrița.)

Buburuză roșie la fete pe năframă a vedea e semn că e îndrăgostită. (Teaca.)

Cînd afli buburuze moarte e semn că are să te ajungă vre-un năcaz. (Reghin.)

Buburuze uscate și bine mărunțite, apoi puse în plăcinte umplute cu brînză și mărariu, de vei da la un ficior, acela te va iubi. (Cluj.)

De ai un drăguț și nu mai vrea ca să te

iubească, dă-î vinars cu buburuza, că te va îndrăgi de nou. (Fălfălau.)

Buburuză uscată la fum, e bună în contra petelor pe trup. (Dumbravă.)

De vrei să fi frumoasă, prinde-o buburuză și te spală cu apa de pe ea în ajunul paștilor, că te vei face roșie ca o floare. (Borsec.)

Buburuza o prinde primăvara de timpuriu, e semn de vreme bună și călduroasă. (Șomfalau.)

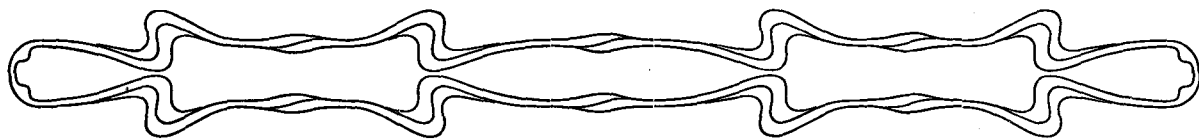
Aripile de buburuze is bune în contra pecinginei. (Prislop.)

Buburuzele sunt făcute din sîngele lui Abel. (Bistrița.)

Buburuza e prietina Precești. (Modaraș.)

Culese de:

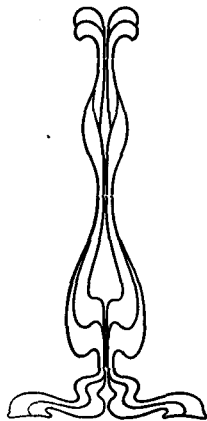
Theodor A. Bogdan,  
inv. în Bistrița.



## Unde ești?

Sub umbra nucului pletos  
Unicul din prietină,  
Ce credincios mi-a mai rămas,  
În umbra lui vrui să me las  
Să stau cu dînsul la taifas  
Și să-l întreb de tine.

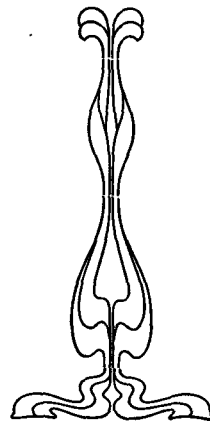
Și-n poala nucului umbros  
Crescuse — acuma celinț . . .  
— În noapte lină, somnoroasă  
L-am întrebat de ești voioasă  
De ești mai naltă, mai frumoasă  
De te gîndești la mine.



Bate vîntul frunza  
Bate s'o doboare  
Și-î pustiu de moarte  
Împrejurul meu;  
Lacrimi cad în umbră,  
Cine plînge oare? . . .  
— Nu știu plînge frunza  
Ori...plîng poate...eu...

München.

Isis.



## CRONICA.

**Serata de cunoștință a tinerimii romîne universitare din Budapesta.** Clipele cele mai duioase, emoțiile cele mai senine sunt pentru tineretul nostru dus «prin străini», cele cîte-va ciasuri de petrecere împreună lîngă un păhar cu vin. Îți cade atît de bine, ți se înveselește sufletul la vederea celor aproape o sută de feciori, neatinși în rumeneala feții lor de miasmele atmosferei păcătoase a unui oraș atît de străin și mașter pentru ei.

Stau înșiruiți la masă băiețandrii ieșiți mai deună-zî de sub ocrotirea liceului: timizi, cu sfiata buneî cuviințe adusă dela casa părintească, cu fața paliditate nișel de gimnastica zilnică, ce reclamă odăița lor din catul al treilea, alături de dinșii să înșirue vechii sorbitori ai «învățaturii», mai aprigi iubitori de vin, înarmați cu bine-voitoarea ironie și cu indispensabilul zimbet protector.

La masa aceasta a primei întîlniri, se leagă prietenii, cad barierele convenționale, se încheagă dragostea colegială ocrotită de însuflețirea, ce face să erumpă puternicul «Deșteaptă-Romîne» de-ale cărui acorduri tremură tavanul. Par neobicinuiți păreții aceștia, cu tunetul unor glasuri atît de sănătoase, ale căror accente nedisciplinate îlcuiesc un entusiasm atît de curat. Aici uită tinerii studenți sfaturile calmante ale părinților lor purtători de grijă și uită chițibușurile cuminți ale «legilor pentru stipendiați», legi atît de umiltoare une-ori... le uită și cîntă estaziați, iar la potolirea cîntului, în tăcerea de catedrală sălășluită pe cîte-va clipe, stau băieții visători răzimați pe eoate... Și în vreme ce dintr'un colț al salei un tenor romînesc și jelnic tremură începutul unei doine, care se avîntă plîngător:

... «cătănia-i lucru mare»... în vremea asta Dinu, student în drept, își întoarce fața spre părete, căci în strălucirea picurilor de vin, i se iviseră par'că doi ochi de fată mare... (Anica fata «notarășului» ce mai ochi are...) Și-ar sta multă vreme așa perdut Dinu, student în drept, dacă nu l'ar trezi din reverie un — toast...

Ast-fel e serata de cunoștință: un prilej de desfătare duioasă, senină. Au luat parte și mai mulți oaspeți ca dl avocat dr. Roșu din Bănat, un tip al entusiasmului cinstit, dl N. Dobrescu

presidentul societății «Romînia jună» din Viena, dl D. Birăuțiu redactorul «Poporului Romîn» din loc, cari toți în alese cuvinte și-au tălmăcit bucuria și dragostea față de studențimea reprezentată prin aproape 100 de inși. A fost și obicinuita serie de toaste, beutură destul de bună și mare veselie.

## BIBLIOGRAFIE.

«Almanach literar» pe anul 1903. Edat de întrunirea academică romînă «Bucovina». Prețul 3 coroane. Cuprînsul este următorul: 1. Prefață. 2. Aforisme de dr. Nico Țurcan. 3. Dela Prut, de Adrian Forgaci. 4. Drăgoiu și Cucu, de S. Fl. Marian. 5. Poesii, de P. Dulfu. 6. Patru epistole alui Mihai Eminescu. 7. Schițe din popor, de Nicu Cărăuș. 8. Strofe, de Ioan Popșioru. 9. Ziua și noaptea la popor. 10. Poesii, de Filemon Taniac. 11. Amintire despre Eminescu, de dr. Radu I. Sbiera. 12. Concertul de A. Forgaci. 13. Poesii, de Sever Benca-Costineanu. 14. Anunțuri.

S. Secula. Povestiri și schițe, Arad, Tipografia «Tri-buna Poporului», 1903. (Prețul 1 coroană), Vom reveni.

Șef-redactor:

ALEXANDRU CIURA.

Red.-resp.

OCTAVIAN GOGA.

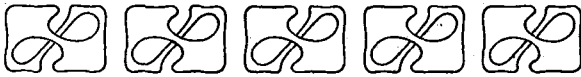
Editura Tipografiei «Poporul Romîn».

REDACȚIA:

Strada Zöldfa 13.

ADMINISTRAȚIA:

Strada Vörösmarty 60/a



APARE:

În 1 și 15 a fie-cărei luni, stil nou.  
Prețul unui exemplar 45 bani.  
În Romînia 60 bani.

ABONAMENTUL:

Pe 1 an 10 cor., pe jumătate  
de an 5 cor.  
Pentru străinătate 1 an 15 franc



Cel mai frumos și cel mai ieftin calendar e

Calendarul   
Poporului Romîn.

Să estinde pe 208 pagini, cu 100 ilustrațiuni.

Prețul 40 fileri.